

ИНФОРМАЦИЯ

от

Илия Деков, съветник, ръководител СТИВ-Делхи

Относно: Въвеждането на единен данък върху стоките и услугите в Индия (Goods and Service Tax - GST) – предимства и недостатъци

На 1 юли 2017 г. беше поставено началото на мащабна данъчна реформа в Индия чрез въвеждането на единен данък върху стоки и услуги - Goods and Service Tax (GST). Данъкът GST представлява единна система от косвени данъци, унифицирана за всички щати и съюзни територии в Индия, която има за цел да обедини страната в един общ пазар. Тя се въвежда на мястото на съществуващата досега сложна система от множество косвени данъци с различни ставки на централно и щатско ниво. Сред тях бяха ДДС върху стоките и отделно данък върху услугите и акцизите, които понастоящем са унифицирани под формата на GST.

Над 140 държави в света прилагат под една или друга форма GST, като Франция е първата държава, въвела такава данъчна система с цел борба със „сивата икономика“ и увеличаване събираемостта на данъците. При реализацията на своята данъчна реформа Индия заимства канадския дуален модел на GST.

Въвеждането на GST в Индия се обсъждаше и подготвяше през последните 13 години. Влизането в сила на новия данъчен модел на 01.07.2017 г. беше предшествано от приемането на 101-та поправка в Индийската конституция на 08.09.2016 г., която положи основите на новото данъчно законодателство и даде право на всеки щат да изработва свои данъчни закони в съответствие с GST.

Данъчното законодателство относно търговията на междущатско ниво, както и относно международната търговия на Индия, се приема и изготвя от индийския Парламент. Съгласно поправката на Конституцията президентът на Индия сформира Съвет по данъците и таксите (Goods and Service Tax Council), който включва кабинетния министър на финансите на Индия като председател и държавния министър на финансите на Индия, отговарящ за приходите, както и министрите на финансите на всеки един отделен индийски щат, като членове. Съветът има за задача да отправя предложения относно стоките и услугите, обект на различни данъчни ставки, както и тези, освободени от GST, а също и относно прага на регистрация по GST.

На 13 април 2017 г. бе прието новото данъчно законодателство по GST. Тъй като системата на GST в Индия е дуална, законодателството включва Закон за централните данъци и такси (Central Goods and Services Act), налагани от централното правителство при търговия в рамките на един и същи щат, Закони за щатските данъци и такси (State Goods and Services Act), които се налагат при търговията в рамките на отделните щати, както и Закон за интегрираните данъци и такси (Integrated Goods and Services Tax Act) относно търговията между отделните щати, а също и международната търговия на Индия. Част от данъчното законодателство е и Законът за компенсацията на отделните щати (Goods and Services Tax Compensation to States Act), който урежда създаването на специален компенсаторен фонд. В този фонд ще се събират компенсационните такси, налагани върху определени от правителството стоки и услуги, като сумите ще се

използват за компенсиране на щатите, когато това е необходимо, в рамките на 5-годишен период, считан от датата на въвеждане на GST.

Във връзка с GST-то беше приет и Закон за данъка върху стоки и услуги в съюзните територии (Union Territory Goods and Service Tax Act – UTGST Act), който урежда налагането и размера на косвения данък при вътрешната търговия със стоки и услуги в съюзни територии в Индия, с изключение на Делхи и Пондичери, които поради това, че имат свое данъчно законодателство и се третират като щати по смисъла на националните данъчните закони, налагат SGST. UTGST по своята същност е равнозначен на SGST, с който се облагат стоките и услугите в отделните щати.

Системата се прилага многоетапно, обвързана е с крайната дестинация на стоката или услугата и дава възможност за данъчен кредит на всеки от етапите на производство и доставка. По този начин GST се начислява само върху добавената стойност на стоката или услугата, в резултат на което се предотвратява така нареченият „каскаден ефект“ на начисляване на данък върху данък, който съществуваше преди тази реформа в Индия. Целта на индийското правителство е намаляване на косвения данък и съответно на данъчната тежест върху крайния потребител, а оттам и на цените на стоките и услугите в страната, а също така и по-ефективен данъчен контрол и увеличаване на данъчната събираемост.

Федеративното управление в Индия, която се състои от 29 щата и 7 съюзни територии, е причина за съществуващата сложна данъчна система на страната преди въвеждането на GST. Тя позволяваше върху стоките и услугите в страната да се начисляват два типа косвени данъци - на щатско и на централно ниво, като всеки отделен щат начисляваше различни данъчни ставки по различните данъчни задължения. Поради федеративната структура на Индия, новата данъчна система се състои от два компонента - централен GST (CGST) и щатски GST (SGST). Централната и щатските власти едновременно налагат GST върху добавената стойност на продукта или услугата в зависимост от това дали продажбата става в един и същи щат или между отделните щати. На всеки етап от облагане се приспада данъчния кредит съответно на щатско или централно ниво, без да се разрешава използване на данъчен кредит за SGST при облагане с централен CGST и обратното.

Чрез новата единна данъчна система многобройните косвени данъци и такси в Индия се обединяват в три категории в зависимост от това дали ще се събират на централно ниво, на щатско ниво или ще се разпределят между двете. Тези категории са:

- **CGST (Central Goods and Service Tax):** данъците се събират от централното правителство при вътрешно-щатска търговия;
- **SGST (State Goods and Service Tax):** данъците се събират от щатските правителства за продажби в рамките на самия щат;
- **IGST (Integrated Goods and Service Tax):** данъците се събират от централното правителство при търговия между различните щати, както и при международна търговия.

Понастоящем GST замества следните данъци и такси, налагани от централното или щатските правителства в Индия преди въвеждането му, а именно:

- **на централно ниво:** централен акциз; допълнителен акциз; данък-услуги; допълнително мито; специално допълнително мито;

- **на щатско ниво:** ДДС на щатско ниво; данък-развлечения; данък-продажби; такса за влизане в съответния щат; данък-покупка; данък-лукс; данъци върху лотария и залагания.

Горепосочените три категории данъци (CGST, SGST, IGST) заместват многобройните косвени данъци, налагани досега, както веднъж на щатско, така и втори път на държавно ниво, като осигуряват предвидимост и унифицираност на данъчната тежест и улесняват търговията между отделните щати.

Според новото данъчно законодателство прагът, над който е задължителна регистрацията по GST в Индия е 2 млн. инд. рупии (или около 27 хил. евро). В сравнение с други държави с GST, в Индия прагът на регистрацията е по-нисък, което може да доведе до затруднения от страна на дребния бизнес в страната.

Към края на юни т.г. от съществуващите 8 400 000 фирми-данъкоплатци в Индия, 6 800 000 са направили регистрацията по GST, както и 200 000 нови компании са се регистрирали по GST. **Новото данъчно законодателство дава възможност на фирми с годишен оборот под 7 500 000 индийски рупии да изберат да не се регистрират по GST, но само ако ще извършват търговия в рамките само на един щат.**

За целите на облагането по GST, стоките и услугите в Индия са разделени на 4 категории според показателя „Revenue Neutral Rate“, който измерва нивото на реализираната печалба. Огромните различия в покупателната способност на населението на Индия са в основата на това разделение, според което стоките от първа необходимост са освободени от данък или попадат в категорията с по-ниски данъчни ставки.

Към момента индийското правителство е категоризирало 1211 стоки и услуги, като този списък предстои да бъде променен всяка година според обратната връзка, получавана от производители, търговци и потребители. **Четири категории за облагане по GST са следните:**

- **освободени от GST стоки и услуги**, включени в специален списък, одобрен от данъчните власти. Това са стоки като хляб, яйца, прясно и кисело мляко, мед, пресни плодове и зеленчуци, прясно месо, брашно, сол, книги, вестници и др. Освободени от данъци са и нощувките в най-ниските категории хотели и места за настаняване с цена под 1 000 инд. рупии (около 14 евро) за нощ;

- **основни стоки и услуги от базова необходимост, които се облагат с 5% данъчна ставка.** В тази категория попадат дрехи под 1000 инд. рупии, обувки под 500 инд. рупии, замразени зеленчуци, кафе, чай, подправки, лекарства, керосин, въглища и др. Транспортните услуги (железопътни и въздушни), хотелите ниска категория, текстилната продукция и малките ресторанти попадат също в тази категория;

- **стандартни стоки и услуги, облагани се с 12% GST.** В тази категория попадат дрехи над 1000 инд. рупии, замразени месни продукти, масло, сирене, сушени пакетирани плодове, плодови сокове, мобилни телефони и др. С 12% данък се облагат и услуги предлаганите от: държавни лотарии; хотели без климатици; билети бизнес класа и др.;

- **стоки и услуги, облагани с данъчна ставка 18%.** В тази категория влизат най-много на брой стоки и услуги. Те включват минерална вода, сладолед, рафинирана захар, сладки, торти, софтуерни продукти, стоманени продукти, оптични фибри и др. Сред услугите в тази категория са услугите, предлагани от климатизирани хотели с цена на нощувки между 2 500 и 7 500 инд. рупии, в които се сервира алкохол, информационни услуги, телекоми, финансови услуги, услуги в луксозните ресторанти и др.;

- „люксови“ стоки и услуги, които се облагат с данъчна ставка в размер на **28%**. Тук попадат автомобили, мотоциклети, бяла техника, козметика, шоколадови изделия и др. Услугите включват частни лотарии, нощувки в хотели с цена на нощувките над 7 500 инд. рупии, кинозалони и др.

Златото и необработените диаманти, както и скъпоценните и полу-скъпоценни камъни не попадат в никоя от тези категории като данъчните ставки за тях са съответно 3% и 0,25% .

Изключени от GST са алкохола, петрола и дизела. За да бъдат обект на GST са необходими промени в Поправка 101 към Конституцията. Понастоящем тези стоки продължават да се облагат с данъци на щатско ниво, както досега. Това обаче може да има негативен ефект, тъй като някои от техните суровините се облагат с GST, който не е предмет на данъчен кредит и следователно крайния продукт ще се оскъпи.

Индийското правителство въведе и мобилно приложение - GST Rate Finder, което дава възможност на потребителите да се информират в реално време за размера на данъчната ставка върху конкретни стоки или услуги.

Същевременно с цел осигуряване на технологичната инфраструктура, която да позволи функционирането на GST, **е създадена специална неправителствена технологична компания „GSTN“.** В нея централното правителство притежава 24.5%, а щатските правителства заедно с Комисията на щатските финансови министри общо притежават също 24.5%. Останалите 51% са разпределени между частни индийски компании, сред които и банки. По този начин централното и щатските правителства разполагат с общо 49%, което е повече от всеки друг акционер и могат да упражняват контрол върху компанията.

Единната данъчна информационна система, която се създава чрез компанията „GSTN“, има за цел да улесни и обедини данъчно-административните процедури между всички щати, съюзни територии и централната власт на всички етапи от данъчната регистрация до данъчния одит, като включва всички данъчни субекти от данъчните платци до данъчните администрации на централно и щатско ниво, банки и др. В основата си представлява уникална информационна структура, която за пръв път в историята на Индия ще осигури унифицирана връзка между централните и щатските данъчни администрации. За изграждането на технологичната инфраструктура на GSTN чрез публичен търг е избрана водещата индийска IT компания „Infosys“ Ltd. Тя има за задача да разработи специализирания софтуер, да осигури необходимия хардуер, както и нужните лицензи за функционирането на системата, а също така да осигури поддръжка в рамките на 5-годишен период от стартирането на GSTN.

За целите на данъчната реформа, както и за функционирането на GSTN, е необходимо отделните щати и централната власт да унифицират данъчните си законодателства. Към момента всички индийски щати са приели необходимия закон „State Goods and Service Act“.

Влияние на GST върху индийския внос

Според новото данъчно законодателство GST включва „изравняващите мита“ и „специалните допълнителни мита“, с които преди се облагаха стоките, предмет на протекционизъм. Основното вносно мито (Basic Customs Duty - BCD) продължава да се налага отделно от GST по съществуващото досега митническо законодателство.

Понастоящем вносът се облага с IGST, както и с BCD. Съгласно новото данъчно законодателство, косвените данъци, платени при внос, ще бъдат предмет на данъчен кредит. Предвижда се някои от луксозните вносни стоки да бъдат облагани и с допълнителен „компенсаторен данък“ съгласно GST (Compensation of States) Act, с цел защита на местните производители.

Влияние на GST върху индийския износ

Индийското правителство стимулира износа на стоки и услуги, като не налага износни мита върху стоките и услугите, предмет на износ, които не се облагат и с GST. Използваните за производството суровини обаче са обложени с GST, който подлежи на данъчен кредит при износ. Митата, с които са обложени вносните суровини, подлежат на възстановяване, а също и платените акцизи върху петрол или суров тютюн.

Същевременно през последния месец е налице намаляване на индийския износ като данните на Националния статистически институт на Индия показват, че през юли т.г. индийският износ е достигнал най-ниското си ниво за последните шест месеца. Една от причините е намаляването на оборотните средства поради забавено връщане на данъчния кредит, както и възникналите счетоводни проблемите при въвеждането на GST в Индия. Забавяне на износа се наблюдава и в сектори, където се използва ръчен труд като производство на облекла, килими и бижута поради стартиралото облагане на ръчния труд с GST данък. Освен това някои от стоките попадат в категорията с най-високата данъчна ставка от 28%, което води до оскъпяване на крайния продукт.

Изводи за резултатите от въведената данъчна реформа

Негативни последици от въвеждането на GST в Индия:

- В краткосрочен план въвеждането на GST ще окаже негативен ефект (описан по-горе) върху индийския износ;
- След въвеждането на GST в Индия е налице поскъпване на редица „луксозни“ стоки и услуги (като ношувките в луксозни хотели, жилищата, колите, бялата техника, шоколадите и др.), които понастоящем се облагат с 28% GST и кумулативно е повече, отколкото сбора досега на налаганите косвени данъци;
- Според редица икономисти, наложените в Индия прагове за GST (5%, 12%, 18% и 28%, като основната част от стоките и услугите в Индия се облагат с данък от 18%) са значително по-високи отколкото средните наложени данъчни ставки по GST в други развиващи се страни като: Малайзия – 6%; Бразилия – 10 %; Китай – 17%. Целта на индийското правителство е събирането на по-големи данъци от платежоспособната средна класа в Индия;
- Въведеният за индийските компании задължителен регистрационен праг по GST от 2 млн. инд. рупии годишен оборот (около 27 хил. евро) е твърде нисък, докато за сравнение този праг в другите азиатски страни е значително по-висок (например в Малайзия – 100 хил. евро, Сингапур – 640 хил. евро и т.н.). Това се очаква да създаде проблеми за малките производствени предприятия в Индия, като досега само

производствените предприятия с годишен оборот над 15 млн. инд. рупии следваше да плащат акцизен данък;

- Според някои индийски икономисти и анализатори, въведеното GST ще се отрази изключително неблагоприятно върху търговията с недвижими имоти в Индия, като ще увеличи цената на новите жилища средно с 8% и ще намали търсенето с около 12 %;
- С въвеждането на GST поскъпват текстилните изделия и дрехите в Индия, които досега се облагаха само с 4% данък;
- Според редица експерти въведеният данък GST в Индия е нищо друго освен кумулативно събиране на прилаганите досега косвени данъци и акцизи (Central Excise, Service Tax, VAT, CST и др.), като реално данъчната тежест се увеличава за платежоспособната средна класа;
- Критикува се и избраната дата за въвеждането на GST в Индия, от 01 юли 2017 г., три месеца след започването на новата финансова 2017-18 г., което създава множество счетоводни проблеми за малките и средни компании в Индия, както и допълнително разходи за тях (инсталиране на нови счетоводни програми, обучение на счетоводителите и т.н.);

Позитиви от въвеждането на GST

- Улесняване на търговията между отделните щати и превръщане на Индия в единна икономическа зона. Съществуването на различни системи от косвени данъци в отделните щати беше причина не само за „каскадният ефект“ на облагане на стоките и услугите при преминаване от един в друг щат, но и за множество други бариери, като такси и тромави проверки на междущатските граници, загуба на време при логистиката, корупция и др. Въвеждането на GST води до премахване на междущатските данъци/такси и облекчаване на процедурите при преминаване на товарните камиони и влакове между отделните щати. Като резултат икономическите експерти очакват хармонизираната данъчна структура да доведе до ръст на вътрешната търговия в Индия с около 30-40%;
- Въведената единна електронна данъчна система улеснява услугите за данъкоплатците като регистрация, плащане и връщане на данъци, като в същото време осигурява прозрачност, преминаване на бизнеси от неорганизирания към организирания сектор и „изсветляване“ на икономиката. Разширяването на данъчната база заедно с проследимостта на транзакциите е предпоставка за значително увеличаването на приходите от данъци в Индия;
- Единната данъчна система е стъпка в посока улесняване на бизнес средата в дългосрочен план, тъй като премахва ненужните бариери и уеднаквява косвените данъци в отделните щати, осигурявайки предвидима икономическа среда;
- Премахване на „каскадният ефект“, предизвикан от натрупването на данък върху данък (при преминаването на стоките от един индийски щат в друг), чрез възможността за приспадане на данъчен кредит на различните етапи от движение на стоките и услугите;
- Намаляване на разходите за логистика при движение на стоки и услуги между отделните щати, което ще доведе до подобрена конкурентоспособност при производството и търговията;

- Обединяването на основните косвени данъци на централно и щатско ниво в единна, по-опростена система, както и премахването на централния данък-продажби би трябвало да доведе като цяло до намаляване на цените на повечето местни стоки и услуги и до по-голямата им конкурентоспособност на международните пазари.

Очакванията на икономическите анализатори са, че въведеният единен данък върху стоките и услугите в Индия (GST) ще се отрази като цяло благоприятно върху индийската икономика, въпреки неизбежните първоначални проблеми при въвеждането, ще стимулира търговията между отделните индийски щати, ще „изсветли“ индийската икономика и ще доведе до чувствително увеличаване на данъчната събираемост в Индия.

Изготвил : Илия Деков, съветник, р-л СТИВ-Делхи

31.08.2017 г.

Делхи